

K 7/M 45

120000869116

**ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

**54.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
15 - 30.03.2014
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ**

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

**54.
INTERNATIONAL FESTIVAL
15 - 30.03.2014
RUSE, BULGARIA**

**RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE**

**ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА**
NBG Group

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

54. Международен фестивал **МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ**

член на Европейската асоциация на фестивалите

15 – 30 март 2014

СВЕТЛИН РУСЕВ цигулка
ТЕДИ ПАПАВРАМИ цигулка

*Регионална библиотека
"Любен Каравелов"*

120000869116

16 март, неделя, 19 ч.
Доходно здание

ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА
NBG Group

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Инвестбанк|АД

tel

 Montupet

ПРОГРАМА

I.

ЕУЖЕН ИЗАИ

(1858 – 1931)

Шест сонати за соло цигулка, оп. 27
(1924)

Соната № 1, сол минор

Grave. Lento assai

Fugato. Molto moderato

Allegretto poco scherzoso. Amabile

Finale con brio. Allegro fermo

Соната № 2 *Obsession*, ла минор

Prelude. Poco vivace

Malinconia. Poco lento

Danse des ombres. Sarabanda

Les furies. Allegro furioso

Соната № 3 *Балада*, ре минор

Balades. Lento molto sostenuto

Allegro in tempo giusto e con bravura

Соната № 4, ми минор

Allemande. Lento maestoso

Sarabande. Quasi lento

Finale. Presto ma non troppo

Соната № 5, сол мажор

L'Aurore. Lento assai

Danse rustique. Allegro giocoso molto moderato

Соната № 6, ми мажор

Allegro giusto non troppo vivo

II.

Соната за две цигулки, оп. Posth

Poco lento. Maestoso. Allegro fermo

Allegretto poco lento

Finale. Allegro vivo con fuoco

Изаи е най-индивидуалният и изключителен цигулар, който съм слушал в живота си – казва Карл Флеш, а Пабло Казалс го обявява за най-прекрасния идеал за артист.

В триадата велики цигулари от края на 19. и началото на 20. век Йоахим – Сарасате – Изаи, Изаи олицетворява духа на свободната поетична импровизация, а изкуството му заразява с дълбока експресия, омагьосваща енергия и блестяща виртуозност. Композиционното му майсторство е оригинален израз на собствен стил, в който свободната поемност се съчетава с жанрова картинност и невиджана дотогава обогатеност на тембровата палитра. Неговите сонати, пиеси и транскрипции са категоричен връх в късноромантичната цигулкова литература. Под влияние на своя учител Хенрик Виенявски Изаи написва множество мазурки, полонези, капризи, концерти. Особено емблематични за стила му са шестте солови сонати за цигулка, в които той демонстрира и постига нови търсения в областта на звукоизвличането, тембрите, хармонията, гласоводенето, виртуозността и достига до впечатляващо нов цигулков колорит.

Шестте солови цигулкови сонати са уникални на фона на другите подобни творби от този жанр. Във всяка от тях Изаи създава творчески портрети на свои приятели – цигулари, а в същото време и свой автопортрет, решен в неподражаемо триединство: традициите на Бах – изпълнителското изкуство на 20. век, и самият той с безпрекословното си новаторство в областта на цигулковото изпълнителство.

Първата соната е музикален еквивалент на унгареца Йозеф Сигети – един от най-бележитите Бахови интерпретатори. Втората обрисова френския цигулар Жак Тибо с присъщите за националната традиция изящност и театралност, с мистична, религиозно-символистична трактовка на използвания цитат от третата партита на Бах и секвенцията *Dies irae*. Третата соната е романтичен портрет на Джордже Енеску, в който главният герой като че ли чете словото на Баховата *Шакона* в сложните и виртуозни форми и фактури, емблематични за темпераментния румънец, и едновременно с това се явява кулминация на диалога за живота и смъртта с изумителното съчетаване на лирика, философско размишление, епична повествувателност и конфликтна драматичност. В четвъртата соната композиторият възпроизвежда любимите похвати за стилизация на австриеца Фриц Крайслер – яснота и прозрачност, тоналнохармонична възискателност, уравновесеност и завършеност на композицията. Петата соната е посветена на белгийския цигулар, любимец на Дебюси и Равел – Матийо Крикбом, изпълнител с изтънчена изисканост и финес. Шесттата соната е поема, олицетворение на испанеца Мануел Кирога – фееричната празнична музика, изобилстваща с цитати и алюзии от предшестващите сонати и виртуозно-технически изненади, възпроизвежда огнената стихия на испанските хота и хабанера и радостната атмосфера на Празненствата на Дебюси и Феерията на Равел.

Респектира мащабността на цялостната философска конструкция: шестте сонати са обединени концептуално от тезите *Живот – Смърт* (I – III сонати) и *Земя – Живот – Светлина* (IV – VI); в мотивната символика и лайттематичност светят две имена – Бах и Изаи, а някъде дълбоко в контекста просветва и портретът на самата цигулка като най-ценен и скъп персонаж.

Сонатата за две цигулки е написана през 1915, посветена е на белгийската кралица Елизабет и е издадена за първи път през 1967. Тя въздейства като грандиозна симфонична поема, като пореден философски разговор – дискусия на Изаи с Бах. Богатството на образи, импровизационната свобода, полифонизацията на фактурата, концентрацията на емоцията, сложната звукова партитура и съвършенството на техническа виртуозност водят до огромен мащаб на мисли и чувства и уникалност на въздействието. Епичното повествование, драматичният конфликт, философският размисъл и лиричното преживяване се съчетават в една сложна стилистична концепция, в която основната драматургична ос отново е дилемата за живота и смъртта, земята и светлината, тленността и вечността.

Светлин Русев започва своето обучение по музика в ранна възраст като ученик на майка си, която е преподавател в Музикалното училище в родния му град Русе. През 1991 е приет в Париж във *Висшата национална академия за музика и танц*. През 1994 получава единодушно и с пълно отличие първа награда по цигулка и по камерна музика.

Светлин Русев печели многобройни награди на редица международни конкурси (Индианаполис, *Лонг-Тибо*, Мелбърн...) Признат е за *Откритието на 2000* от ADAMI на фестивала *Мидем* в Кан. През 2001 получава първа награда, специалната награда на публиката и специалната награда на Първия международен конкурс в Сендай, Япония. Изпълнява със забележителна виртуозност и дълбочина широк репертоар, който обхваща творби от барока до съвременната музика. Известен е с изпълненията си на славянски композиции и е един от изтъкнатите пропагандатори на българска музика. Затова не е изненада неговото избиране през 2006 за *Музикант на годината* в България. През 2007, отново в България, той е отличен с наградата *Кристална лира*.

Светлин Русев е редовно канен като солист на различни оркестри в САЩ, Латинска Америка, Азия и Европа, сред които Националният оркестър на Франция, Филхармонич-

ният оркестър на Френското радио, Сеулската филхармония, Токийската филхармония, Симфоничният оркестър на Индианаполис, Букурещката филхармония *Джорде Енеску*, оркестрите на Румънското и Българското радио, Президентският оркестър на Анкара.

Сътрудници с диригенти като Мунг-Вун Чунг, Леон Флайшер, Йехуди Менухин, Жан-Жак Канторов, Джон Акселрод и др. Свири в най-големите концертни зали, сред които *Болшой Театър*, *Сантъри Хол*, зала *Плейел*, Франкфуртската *Алте опер*, Центърът по изкуства в Сеул и др.

Като камерен изпълнител си партнира с Мунг-Вун Чунг, Жан-Марк Луисада, Николай Знайдер, Владимир Менделсон, Гари Хофман, Сунг Вон Янг и др. Заедно с челиста Франсоа Салк и пианистката Елена Розанова сформира триото *Русев – Салк – Розанова*.

След успешния компактдиск със записи на пиеси от Панчо Владигеров заедно с пианистката Елена Розанова, Светлин издава *Concerto Funebre* на Карл Амадеус Хартман с оркестъра на Оверн под диригентството на Ари Ван Бек, последван от компактдиска *Integral*, посветен на френско-белгийската цигулкова школа, с пианистката Елена Розанова и сонати от Григ и Метнер с пианиста Фредерик Дория – Никола (*Fondamenta*).

В настоящия момент е концертмайстор на Филхармоничния оркестър на Френското радио, а от 2007 е концертмайстор и на Сеулската филхармония.

Светлин Русев е професор по цигулка в своята Алма матер – *Висшата национална консерватория за музика и танц* в Париж.

Свири на цигулка *Страдивариус* от 1710 *Camposelice*, предоставена му любезно от *Nippon Music Foundation*.

Когато **Теди Папаврами** пристига във Франция в ранна възраст, той се сблъсква със страна и култура, изцяло чужди за него. Преместил се от чисто любопитство и голямо желание да овладее френския език – както и за да преодолее първоначалната самота – той се хвърля да чете на френски Стендал, Пруст, Флобер, Достоевски, Чехов, Кафка...

Това, което прави Теди уникален и рядко срещан музикант е неговото любопитство към онова, което стои отвъд границите. Наред с високите му артистични и интелектуални стандарти, това му помага да запълни огромната празнота между мястото, откъдето е тръгнал, и новите хоризонти. Затова, когато преводачът Юсуф Вриони умира през 2000, за никого не е изненада, че Теди Папаврами се заема със

задачата да превежда на френски творбите на албанския автор Исмаил Кадаре, когото той познава като дете. Това нахлуване в литературата му дава също така възможност за професионална изява, различна от цигулката. През 2013 той продължава това свое влечение, издавайки книгата *Fugue pour Violin Seul*, в която на френски език разказва за своята младост. Единодушно приветствана от пресата, книгата проследява пътя му от албанското дете-чудо до неговия досег със Запада и свободата. През 2003, след като актрисата Жана Моро среща Теди в едно телевизионно предаване, тя веднага го наема за ролята на цигуларя Дансени в минисериала на Ж. Даян – телевизионна адаптация на *Опасни връзки (Dangerous Liaisons)*, където той играе редом до Катрин Денъв, Рупърт Еверет и Настася Кински.

Такъв широк кръг от дейности и интереси може би не би бил възможен без музикалната му зрялост, допълнена от дългите часове репетиции от ранна детска възраст. На 5 години започва да свири на цигулка под ръководството на своя баща, брилянтен учител, чийто дългогодишен преподавателски опит му помага да създаде метод за обучение на деца. Теди напредва много бързо и в рамките на 3 години той вече изпълнява *Цигански напеви* на Сарасате заедно с Филхармоничния оркестър на Тирана. На 11 той се справя и с Концерт № 1 от Паганини със страховитата каденца на Соре.

Годината е 1982, Албания от десетилетия е изолирана от света. Френският флейтист Ален Марион, на посещение в Тирана за свой концерт, случайно чува детето-чудо и веднага урежда заминаването му в Париж със стипендия от Френското правителство. Теди продължава обучението си при Пиер Амоял в Националната консерватория *Supérieur de Musique*, като участва заедно с това в известни телевизионни предавания и концертира.

На 15 години, в края на своето обучение, Теди продължава да се развива самостоятелно и да усъвършенства своя инструментален и музикален талант. Комунистическият режим в Албания наказва другите членове на семейството му, останали в страната и подложени на силни репресии до падането на режима през 1991. През това време Теди и неговите родители напускат Париж, за да избягат от албанските власти. Приятели им помагат да се установят близо до Бордо.

Теди Папаврами печели престижни международни награди. През 90-те години стартира своята кариера като солист и камерен музикант. От тогава партнира като солист с диригенти като К. Зандерлинг, А. Папано, А. Джордан, Е. Кривин, М. Хонек, Ф. К. Рот, Т. Фишер, Ж. Варга и М. Ешенбахер. В про-

дължение на 9 години е член и на клавирния квартет *Шуман*. Свири интензивно камерна музика с артисти, сред които Ф. Бианкони, Н. Гьорнер, М. Ж. Пиреш, М. Аргерих, Г. Хофман, П. Майер и Л. Пауър. От 2011 насам прави интеграл на сонатите за цигулка и клавирно трио от Бетовен в компанията на виолончелиста Ксавие Филипс и пианиста Франсоа Фредерик Ги.

Понастоящем живее в Женева, Швейцария, където от 2008 е назначен като професор по цигулка във *Висшето училище за музика*. Свири на една от двете цигулки, изработени за него от лютиера Кристиан Байон.

Програмата подготви

Мария Дуканова

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

ПОСОЛСТВО НА ИЗРАЕЛ
В БЪЛГАРИЯ

Istituto
Italiano
di
Cultura
SOFIA

Австрийско посолство

София

PROF. V. STOYANOV
NATIONAL SCHOOL
OF ARTS - RUSE

Русе
арм
ОБЩЕСТВО ПОДЪИМАНЕ

БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО

